

Aleksi Haapavaara

Maakuntaohjelmien analyysi

- analyysi maakuntaohjelmien sisällöstä

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	3
2 ASIAT MAAKUNTAOHJELMIEN MUKAAN	4
2.1 TAVOITTEET	4
2.1.1 YHTEENVETO	4
2.2 TOIMINTALINJAT	5
2.2.1 YHTEENVETO	6
2.2.2 TAVOITTEIDEN JA TOIMINTALINJOJEN KOHTAAMINEN	6
2.2.3 MAANTIETEELLISTÄ TARKASTELUA TOIMINTALINJOJEN OSALTA	7
2.2.3.1 LOGISTIIKAN TOIMIVUUS	8
2.2.3.2 TIEVERKKO	8
2.2.3.3 RATAVERKKO JA RAIDELIIKENNE	9
2.2.3.4 LENTOLIIKENNE JA LENTOASEMAT	9
2.2.3.5 VESILIIKENNE JA VESITIEVERKKO	10
2.2.3.6 ERI LIIKENNEMUOTOJEN YHTEISTOIMINTA	10
2.2.3.7 LIIKENNEJÄRJESTELMÄSUUNNITTELU	11
2.2.3.8 ÄLYTEKNOLOGIAN KÄYTTÖ NYT JA TULEVAISUUDESSA	11
2.2.3.9 YKSITTÄISEN IHMISEN LIIKKUMISEN HUOMIOON OTTAMINEN	12
2.2.3.10 LIIKENNETURVALLISUUS	12
2.2.3.11 YMPÄRISTÖASIAT	13
2.2.3.12 LIIKENNEJÄRJESTELMÄN JA MAANKÄYTÖN VUOROVAIKUTUS	13
2.2.4 LIIKENNEJÄRJESTELMÄÄN LIITTYVÄT TOIMINTALINJAT VERRATTUNA MUIHIN TOIMINTALINJOIHIN	14
2.2.4.1 POHJOIS-SAVO	14
2.2.4.2 POHJOIS-KARJALA	14
2.2.4.3 LAPPI	14
2.2.4.4 POHJOIS-POHJANMAA	14
2.2.4.5 KAINUU	14
2.2.4.6 KESKI-POHJANMAA	14
2.2.4.7 POHJANMAA	14
2.2.4.8 ETELÄ-POHJANMAA	14
2.2.4.9 KESKI-SUOMI	15
2.2.4.10 ETELÄ-SAVO	15
2.2.4.11 ETELÄ-KARJALA	15
2.2.4.12 KYMENLAAKSO	15
2.2.4.13 PÄIJÄT-HÄME	15
2.2.4.14 HÄME	15
2.2.4.15 PIRKANMAA	15
2.2.4.16 ITÄ-UUSIMAA	15
2.2.4.17 VARSINAIS-SUOMI	15
2.2.4.18 SATAKUNTA	16
2.2.4.19 UUSIMAA	16
2.2.4.20 YHTEENVETO	16
2.2.5 LIIKENNEJÄRJESTELMÄÄN LIITTYVIEN ASIOIDEN ILMAISEMISEN TARKKUUS MAAKUNTAOHJELMISSA	16
2.3 LIIKENTEEN, LIIKENNEJÄRJESTELMÄN JA TIENPIDON VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	17
2.3.1 ALUKSI	17

2.3.2 YHTEENVETO	17
3 TIEPIIRIEN LAUSUNNOT	18
3.1 ALUKSI	18
3.2 LAUSUNTOJEN SISÄLTÖ	18
LÄHTEET:	18

1 JOHDANTO

Seuraava analyysi on tehty maakuntaohjelmista kootun referaatin pohjalta. Aineiston nimi on Liikennejärjestelmä maakunnissa, raportti maakuntaohjelmien sisällöstä.

Tämän analyysin tarkoituksena on kuvata tiivistetysti, mitä liikennejärjestelmään liittyviä asioita ja millä tarkkuudella näitä asioita on käsitelty maakuntaohjelmissa.

Maakuntaohjelmista annetut lausunnot ovat monesti pelkkää asioiden toteamista; mitään parannus- tai korjausehdotuksia ei useinkaan ole annettu. Tätä työtä voi käyttää jatkossa apuna, kun laaditaan maakuntaohjelmien tms. lausuntoja ja arviointeja.

Lopuksi verrataan ja analysoidaan maakuntaohjelmien sisältöä sekä tiepiirien näkemystä maakuntaohjelmien sisällöstä. Työn aikana on tullut eteen monia tulkinnanvaraisia arviointeja, mikä täytyy huomioida luettaessa tätä analyysiä.

Tämän työn ohjaajina ja neuvonantajina ovat toimineet suunnittelupäällikkö Petri Keränen, suunnittelupäällikkö Mervi Karhula sekä tienpidonsuunnittelijat Mika Savolainen ja Terhi Nissinen.

2 ASIAT MAAKUNTAOHJELMIEN MUKAAN

Tässä kappaleessa käsitellään maakuntaohjelmissa olevia, liikennejärjestelmään liittyviä asioita. Tässä yhteydessä on suoritettu myös maantieteellistä tarkastelua sekä verrattu liikennejärjestelmään liittyviä toimintalinjoja muihin toimintalinjoihin. Käsittelyssä ovat maakuntaohjelmissa olevat tavoitteet, toimintalinjat sekä vaikutusten arviointi.

2.1 TAVOITTEET

Tässä osiossa on otettu käsittelyyn 12 tavoitetta.

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
Pohjois-Savo					x	x						x
Pohjois-Karjala	x	x		x		x		x				x
Lappi												
Pohjois-Pohjanmaa			x				x	x				x
Kainuu												x
Keski-Pohjanmaa			x	x	x	x	x					
Pohjanmaa	x	x		x	x	x	x					
Etelä-Pohjanmaa	x			x	x	x					x	
Keski-Suomi	x		x	x	x	x						
Etelä-Savo	x				x	x		x				
Etelä-Karjala												x
Kymenlaakso												
Päijät-Häme		x	x			x				x		
Häme	x		x			x		x		x	x	x
Pirkanmaa									x			x
Itä-Uusimaa								x	x			
Varsinais-Suomi												
Satakunta					x	x	x					
Uusimaa	x										x	

Kirjaimien selitykset:

- a:** Joukkoliikenteen kehittäminen
b: Eri liikennemuotojen välisen yhteistyön parantaminen
c: Logistiikan kehittäminen
d: Alemman asteisen tieverkon palvelutason turvaaminen
e: Keskeiset yhteydet maakunnan sisällä
f: Ulkoisten liikenneyhteyksien kehittäminen
g: Kansainväliset yhteydet
h: Liikenneturvallisuuden edistäminen
i: Kestävän kehityksen huomioiminen
j: Ympäristöasioiden huomioon ottaminen
k: Maankäytön ja liikennejärjestelmän vuorovaikutuksen kehittäminen
l: Liikenteen työllisyys- ja talousasiat

2.1.1 YHTEENVETO

Lapilla, Kymenlaaksolla ja Varsinais-Suomella ei ollut maakuntaohjelmassa varsinaista tavoiteosiota. Muiden maakuntien osalta löytyi selkeä tavoiteosio.

Tärkeimpänä tavoitteena maakunnat näkevät ulkoisten liikenneyhteyksien kehittämisen. Tämä tavoite mainitaan 10 maakunnan tavoitteissa. Seitsemän maakuntaa katsoo tärkeäksi

tavoitteekseen joukkoliikenteen kehittämisen, keskeiset yhteydet maakunnan sisällä sekä työllisyys- ja talousasiat.

Vähemmälle huomiolle ovat jääneet tavoitteet, jotka koskevat eri liikennemuotojen välisen yhteistyön parantamista, kestävän kehityksen huomioimista, ympäristöasioita sekä maankäytön ja liikennejärjestelmän vuorovaikutuksen kehittämistä.

2.2 TOIMINTALINJAT

Toimintalinjaosiossa on käsitelty seuraavia näkökulmia:

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
Pohjois-Savo	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Pohjois-Karjala	x	x		x	x		x	x			x	x
Lappi	x	x	x	x				x				x
Pohjois-Pohjanmaa	x	x	x	x	x	x						x
Kainuu	x	x		x			x	x	x			x
Keski-Pohjanmaa	x	x	x	x	x	x	x	x		x		
Pohjanmaa	x	x	x	x		x	x					
Etelä-Pohjanmaa	x	x	x	x		x	x	x		x		
Keski-Suomi	x	x	x	x			x	x	x			xx
Etelä-Savo	x	x	x	x	x	x	x	x				xx
Etelä-Karjala	x	x	x	x		x			x	x		x
Kymenlaakso	x	x		x		x						xxx
Päijät-Häme	x	x				x			x			
Häme	x	x		x	x	x	x					
Pirkanmaa	x	x	x		x	x	x	x			x	
Itä-Uusimaa	x	x					x	x		x		x
Varsinais-Suomi	x	x	x	x	x	x	x		x			xxx
Satakunta	x	x	x	x		x	x	x				*)
Uusimaa	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	xx

Kirjaimien selitykset:

- a: Tieverkko
- b: Rataverkko ja raideliikenne
- c: Lentoliikenne ja lentoasemat
- d: Vesiliikenne ja vesitieverkko
- e: Eri liikennemuotojen yhteistoiminta
- f: Logistiikan toimivuus
- g: Yksittäisen ihmisen liikkumisen huomioon ottaminen (joukko- ja kevyt liikenne)
- h: Liikenneturvallisuus
- i: Ympäristöasiat
- j: Liikennejärjestelmän ja maankäytön vuorovaikutus
- k: Älyteknologian käyttö nyt ja tulevaisuudessa
- l: Liikennejärjestelmäsunnittelu

Huomaa sarakkeessa l:

x = valmiit suunnitelmat

xx = tekeillä olevat suunnitelmat

xxx = vasta suunnitelmissa olevat suunnitelmat

*) = Porin seudulla parhaillaan laaditaan, seuraavaksi tarkoitus tehdä Rauman seudulla ja muutaman vuoden kuluttua koko maakunnassa

2.2.1 YHTEENVETO

Maakuntaohjelmien toimintalinjat ovat hyvin samankaltaisia eri maakunnilla. Yhteenvetona voidaan sanoa, että maakunnat kokevat erityisen tärkeäksi tie- ja rataverkon kehittämisen; näitä koskevat asiat löytyvät jokaiselta maakunnalta. Erityisesti halutaan panostaa alemman asteisen tieverkon toimivuuteen sekä elinkeinoelämän kuljetuksille tärkeisiin reitteihin. Kolmetoista maakuntaa yhdeksästätoista kokeekin logistiikan toimivuuden tärkeäksi. Liikkumisen peruspalvelutason säilyttäminen koetaan tärkeäksi asiaksi.

Vähemmälle huomiolle ovat jääneet älyteknologian kehittämisasiat: kolme maakuntaa mainitsee nämä asiat toimintalinjoissaan. Ympäristöasioistakin puhutaan vähän.

2.2.2 TAVOITTEIDEN JA TOIMINTALINJOJEN KOHTAAMINEN

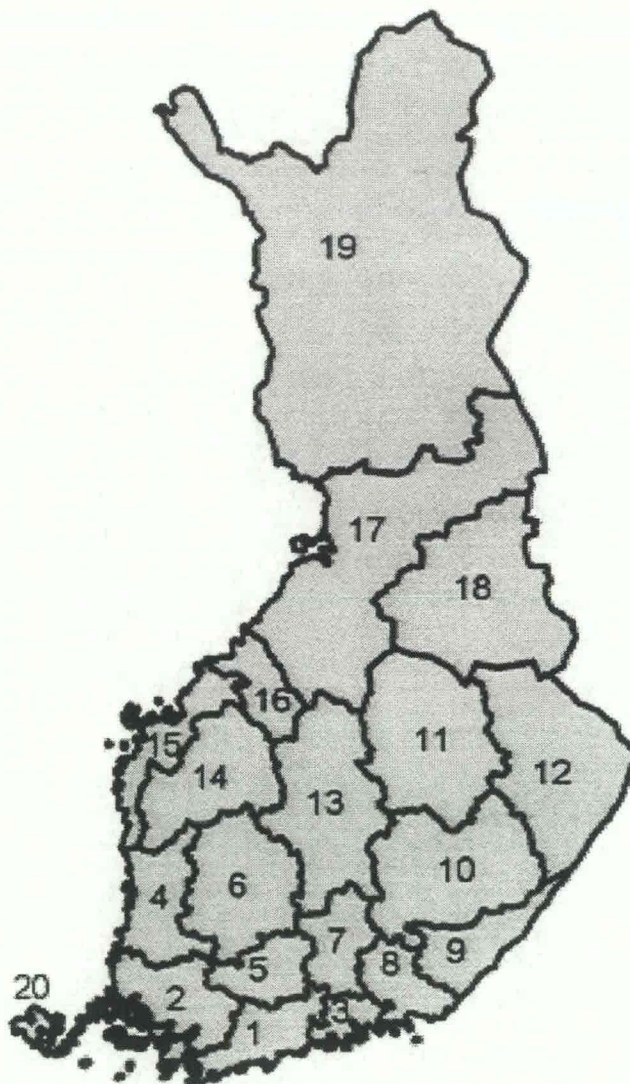
Huomataan selkeästi, että monella maakunnalla ei ole tavoitteissa mainittu jotain asiaa, mutta toimintalinjoissa asia on mainittu. Esimerkkinä voisi mainita liikenneturvallisuuden. Viisi maakuntaa on tavoitteissaan maininnut liikenneturvallisuuden, kun taas toimintalinjoissa se on mainittu kahdellatoista maakunnalla.

2.2.3 MAANTIETEELLISTÄ TARKASTELUA TOIMINTALINJOJEN OSALTA

(tummennetut maakunnat ovat huomioineet kyseisen asian toimintalinjoissaan)

SUOMEN MAAKUNNAT

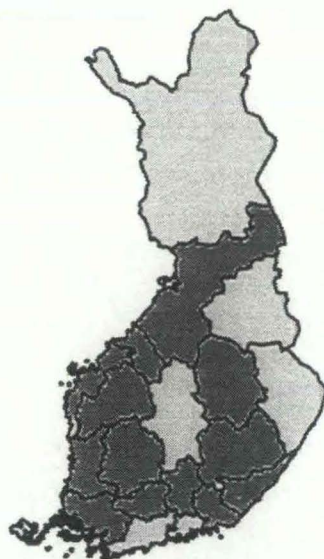
1. Uusimaa
2. Varsinais-Suomi
3. Itä-Uusimaa
4. Satakunta
5. Häme
6. Pirkanmaa
7. Päijät-Häme
8. Kymenlaakso
9. Etelä-Karjala
10. Etelä-Savo
11. Pohjois-Savo
12. Pohjois-Karjala
13. Keski-Suomi
14. Etelä-Pohjanmaa
15. Pohjanmaa
16. Keski-Pohjanmaa
17. Pohjois-Pohjanmaa
18. Kainuu
19. Lappi
20. Ahvenanmaa *)

*) Ahvenanmaata ei käsitellä

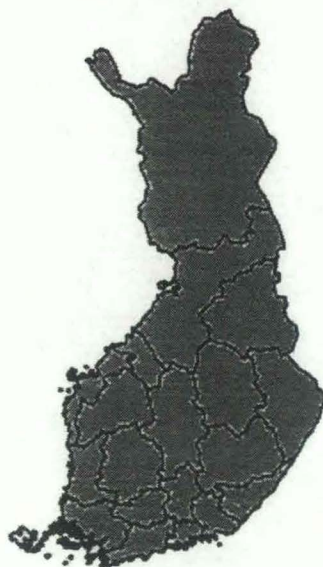
2.2.3.1 LOGISTIIKAN TOIMIVUUS

Logistiikan toimivuus nähdään ennen kaikkea tärkeäksi asiaksi rannikolla ja satamissa, kuten kartasta tummennetuista kohdista käy ilmi. Toisaalta Etelä-Suomen suuret satamat jäävät tummennetun alueen ulkopuolelle.

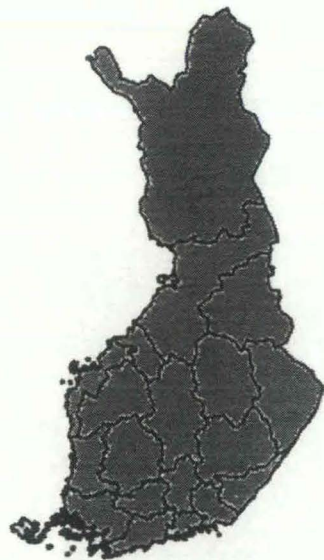
2.2.3.2 TIEVERKKO

Tieverkon toimivuus on tärkeää koko maassa. Tieverkon kunto ja päivittäinen liikennekelpoisuus turvataan koko maassa ympäri vuoden. Tieverkon rooli korostuu etenkin alueilla, joissa etäisyydet ovat pitkiä ja muut liikennemuodot eivät ole niin vahvoilla. Esimerkkinä voisi mainita Lapin ja Itä-Suomen.

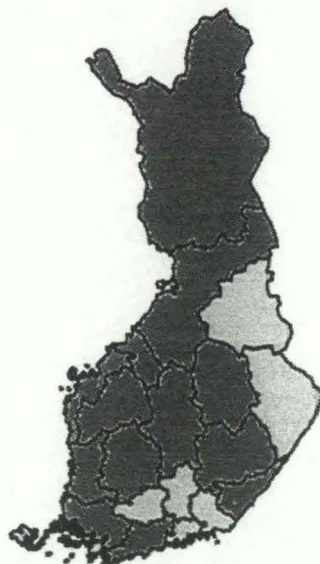
2.2.3.3 RATAVERKKKO JA RAIDELIIKENNE

Rataverkon, samoin kuin tieverkonkin rooli on merkittävä koko maassa. Erityisesti painotetaan ratojen sähköistämistä ja nopeuksien nostamista sekä akselipainojen nostamista.

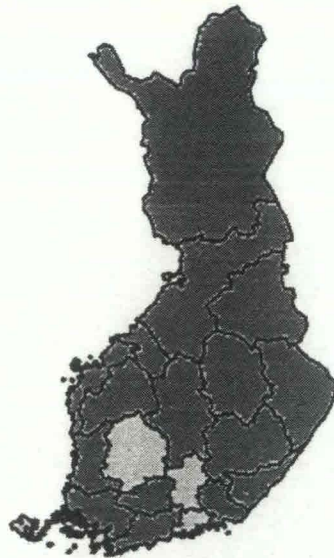
2.2.3.4 LENTOLIIKENNE JA LENTOASEMAT

Lentoliikenne nähdään erityisesti matkailun edistämisen kannalta tärkeäksi asiaksi. Lentoliikenteen merkitys on toki tärkeä elinkeinoelämän kuljetustenkin kannalta katsottuna.

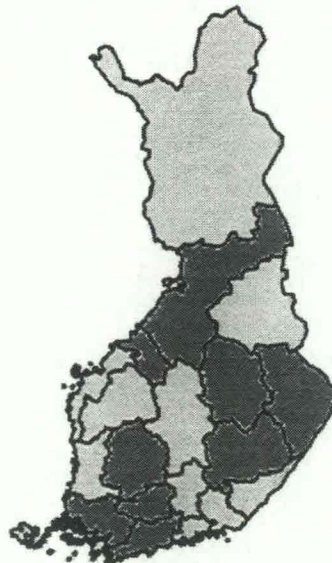
2.2.3.5 VESILIIKENNE JA VESITIEVERKKO

Yllättävän moni maakunta painottaa vesiliikenteen merkitystä, vaikka ensin voisi luulla, että vesiliikenteellä on merkitystä vain rannikkoseudulla. Sisävesillä merkitys on monesti puhtaasti matkailullinen, koska vesitieyhteys merelle puuttuu.

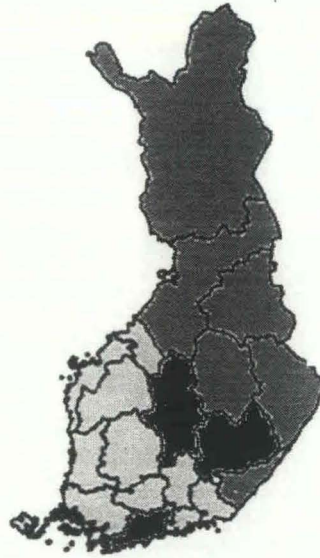
2.2.3.6 ERI LIKENNEMUOTOJEN YHTEISTOIMINTA

Tämä asia on tärkeä erityisesti elinkeinoelämän kuljetusten kannalta katsottuna. Esimerkkinä voisi mainita raakapuulastin, jota joudutaan kuljettamaan sekä maanteitse että rautateitse. Tehokkaan toiminnan edellytyksenä on moitteeton yhteistoiminta eri liikennemuotojen välillä. Suurin osa maamme tavaratonneista kuljetetaan maanteitse ja se asettaakin tienpidolle suuret haasteet nyt ja tulevaisuudessa.

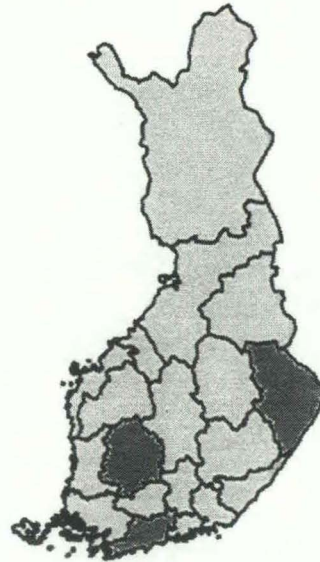
2.2.3.7 LIIKENNEJÄRJESTELMÄSUUNNITTELU (Valmiit suunnitelmat tummalla ja tekeillä olevat suunnitelmat mustalla värillä)

Liikennejärjestelmäsuunnitelma tukee hyvin maakuntakaavan tekemistä. Tällainen suunnitelma on useimmissa maakunnissa tekeillä tai suunnitteluasteella. Liikennejärjestelmäsuunnitelma tukee myös liikenteen ja maankäytön välistä tasapainoa, mikä on varmasti edellytys tasapainoiselle ja toimivalle yhdyskuntarakenteelle.

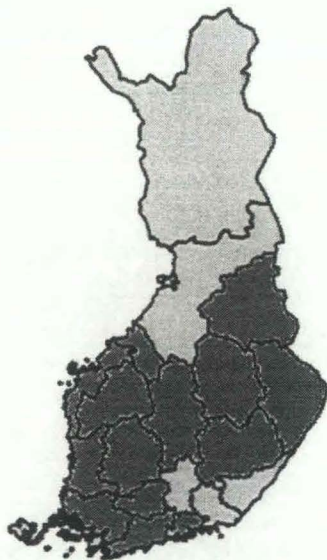
2.2.3.8 ÄLYTEKNOLOGIAN KÄYTTÖ NYT JA TULEVAISUUDESSA

Tämä asia nähdään tärkeäksi yllättävän harvoissa maakunnissa. Joukkoliikenteen houkuttelevuutta voidaan lisätä erilaisilla telemaattisilla toimenpiteillä, kuten reaaliaikaisilla matka-aikanäytöillä, samoin elinkeinoelämän kuljetusten tehokkuuteen voidaan saada parannusta.

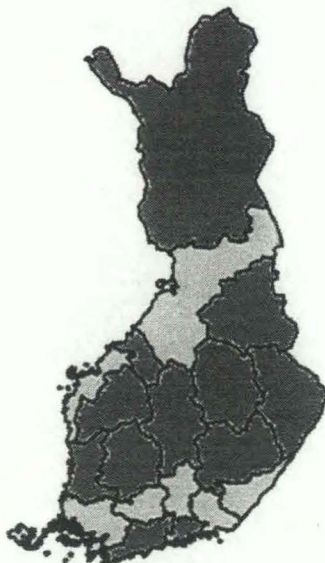
2.2.3.9 YKSITTÄISEN IHMISEN LIIKKUMISEN HUOMIOON OTTAMINEN

Tämän otsikon alle voidaan lukea esimerkiksi tasa-arvoisuus liikenteessä eli taataan ihmisille hyvät liikkumismahdollisuudet huolimatta heidän asuinpaikastaan tai mahdollisista liikuntarajoitteista.

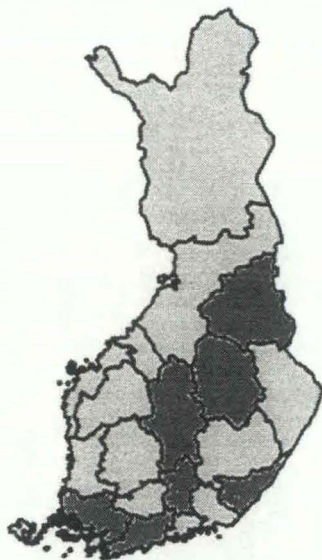
2.2.3.10 LIIKENNETURVALLISUUS

Niinkin tärkeä asia kuin liikenneturvallisuus on jäänyt muutamilta maakunnilta kirjaamatta toimintalinjoihin. Tämä on aika erikoista ottaen huomioon valtakunnalliset tavoitteet liikennekuolemien vähentämisen suhteen.

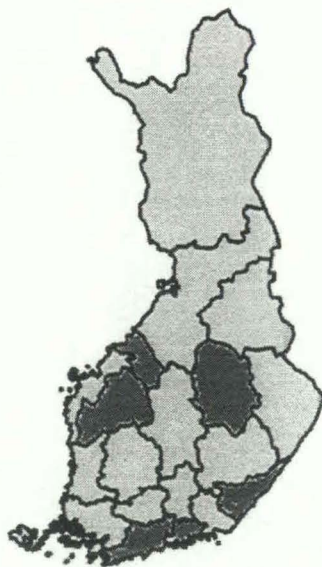
2.2.3.11 YMPÄRISTÖASIAT

Ympäristöasioista olisi varmasti jokaisen maakunnan syytä mainita toimintalinjoissaan. Niistä on paljon puhuttu ja tullaan jatkossakin puhumaan. Ympäristövaikutukset tulevat esille sekä liikennejärjestelmän että yksittäisten hankkeiden suunnittelussa ja toteuttamisessa. Huomio kiinnittyy meluntorjuntaan, pakokaasupäästöjen vähentämiseen sekä pienhiukkasten aiheuttamien haittojen vähentämiseen ja pohjavesien suojeluun.

2.2.3.12 LIIKENNEJÄRJESTELMÄN JA MAANKÄYTÖN VUOROVAIKUTUS

Liikenteen kehittäminen perustuu sekä maaseudulla että kaupungeissa liikennejärjestelmäsuunnitteluun. Siinä kaikkia liikennemuotoja, niiden tarvitsemia liikenneverkkoja ja yhteistyötä tarkastellaan kokonaisuutena ja suhteessa maankäytön suunnitteluun. Tämä vuorovaikutus tuli esille vain kuudessa maakuntaohjelmassa.

2.2.4 LIIKENNEJÄRJESTELMÄÄN LIITTYVÄT TOIMINTALINJAT VERRATTUNA MUIHIN TOIMINTALINJOIHIN

2.2.4.1 POHJOIS-SAVO

Toimintalinjat ovat hyvin tasapainossa keskenään ja ovat samalla tavalla rakennettuja. Ensin analysoidaan nykytilaa, sitten kehittämisen painopisteitä ja lopuksi käydään aina hanketasolla läpi keskeisimmät kohteet. Voidaan sanoa, että liikennejärjestelmään liittyvät asiat ovat vähintäänkin yhtä hyvin esillä kuin yritystoimintaan, työllisyyteen ja hyvinvointiin liittyvät asiat.

2.2.4.2 POHJOIS-KARJALA

Liikennejärjestelmäasiat ovat jääneet hieman työllisyys- ja yritysasioiden jalkoihin. Käytännössä liikennejärjestelmään liittyvistä asioista on koottu vain hankelista; asiaa ei sen kummemmin pohdita.

2.2.4.3 LAPPI

Tärkeimpänä toimintalinjana Lapissa pidetään muuttotappion pienentämistä. Liikennejärjestelmäasiat on nimetty yhdeksi toimintalinjaksi muiden kuuden joukkoon, jotka käsittelevät muun muassa yritystoimintaa, työllisyyttä ja ympäristöasioita.

2.2.4.4 POHJOIS-POHJANMAA

Yrittäjyys- työllisyys ja osaamis- sekä koulutusasiat korostuvat liikennejärjestelmää enemmän. Toimintalinjoissaan Pohjois-Pohjanmaa huomioi hyvin aluekehitysasiat, mikä onkin tärkeää uuden lain myötä. Aluekehittäminen, liikennejärjestelmän kehittäminen ja toimivan yhdyskuntarakenteen kehittäminen nivoutuvat jossain määrin yhteen ja täydentävät toisiaan.

2.2.4.5 KAINUU

Koulutus- ja osaamisasiat nousevat vahvasti esille. Lisäksi yritys- ja matkailuasioista puhutaan paljon. Liikennejärjestelmäasioista ei puhuta niin paljon kuin muista toimintalinjoista. Jokaisen toimintalinjan yhteydessä on selkeä toteuttamistoimenpiteet-osuus, jossa on esitetty asioita hanketarkkuudella.

2.2.4.6 KESKI-POHJANMAA

Liikennejärjestelmään liittyvät asiat on esitetty hyvin ja ytimekkäästi ja on myös käytetty havainnollisia kuvia apuna. Asiat on esitetty liikennemuodoittain. Liikennejärjestelmäasiat on hyvin esillä verrattuna muihin toimintalinjoihin.

2.2.4.7 POHJANMAA

Toimintalinjoja on yhdeksän eikä yhdenkään toimintalinjan nimi viittaa suoraan liikenne- tai infrastruktuuriasioihin. Toimintalinjaosiossa ei puhuta liikennejärjestelmäasioista, kun taas tavoiteosion alle on kerätty liikennemuodoittain ja hankekohtaisesti asioita.

2.2.4.8 ETELÄ-POHJANMAA

Yritystoiminnan, osaamisen ja elinympäristön kehittämisen rinnalla infrastruktuurin kehittäminen on myös kirjattu omaksi toimintalinjaksi. Liikennejärjestelmäasiat ovat yhtä hyvin esillä kuin muutkin toimintalinjat. Jokaista toimintalinjaa on käsitelty hankekokonaisuuksien avulla.

2.2.4.9 KESKI-SUOMI

Yritystoiminta, työllisyys, osaaminen ja maaseutuelinkeinot ovat neljä asiaa, jotka pistävät tästä ohjelmasta ensin silmään. Alerakenteen ja infrastruktuurin parantamiselle on kirjoitettu oma kappale, mutta se jää esimerkiksi työllisyysasioiden varjoon.

2.2.4.10 ETELÄ-SAVO

Ohjelmassa on seitsemän toimintalinjaa, joista liikennejärjestelmiin liittyvä toimintalinja on otsikoitu nimellä Liikenne, liikenne- ja tietoyhteyksien sekä logististen järjestelmien kehittäminen. Huomaa, että jokaiseen toimintalinjaan on paneuduttu huolellisesti ja tasapuolisesti – liikenneasiat ovat siis tasavertaisesti mukana.

2.2.4.11 ETELÄ-KARJALA

Yritystoiminta sekä osaaminen ja koulutus ovat tässäkin ohjelmassa isoja asioita. Liikennejärjestelmään liittyvät asiat tulevat hyvin esille. Ohjelmassa on esitetty asiat hankekohtaisesti kustannusarvioineen. Muihin toimintalinjoihin verrattuna liikenneasiat tulevat hyvin esille.

2.2.4.12 KYMENLAAKSO

Ei löytynyt ohjelmaa enää nettisivuilta

2.2.4.13 PÄIJÄT-HÄME

Maakuntaohjelmassa on kuusi toimintalinjaa, joista yksikään ei suoraan viittaa liikennejärjestelmäasioihin. Varsinaisista hankkeista ei puhuta ollenkaan, mutta logistinen näkökulma tuodaan esiin. Ympäristöön liittyvät asiat korostuvat enemmän kuin muiden maakuntien maakuntaohjelmissa.

2.2.4.14 HÄME

On ilmaistu tiehankkeita hanketasolla ja kustannusarviot ovat myös mukana. Liikenneasiat eivät ole omana toimintalinjanaan vaan alaotsikkona toimintalinjan kaupunkiseutujen Häme, alla. Asiat on kuitenkin hyvin ja tiiviisti esitetty ja liikennejärjestelmiin liittyvät asiat ovat tasapainossa muiden asioiden kanssa.

2.2.4.15 PIRKANMAA

Osaamisen vahvistaminen ja yritystoiminnan kasvu tulevat vahvasti esille. Toimintalinjat on jaettu toimenpidekokonaisuuksiin. Liikennejärjestelmään liittyvistä asioista puhutaan toimintalinjan perusrakenteiden vahvistaminen ja toimintaedellytyksistä huolehtiminen, alla. Liikenneasioista voisi olla enemmänkin asiaa kun vertaa muihin toimintalinjoihin ja asiat voisivat olla paremmin jäsenneltynä.

2.2.4.16 ITÄ-UUSIMAA

Elinkeinotoiminnat ja osaaminen ovat vahvasti esillä, liikenneasiat myös. Liikennejärjestelmäasioista puhutaan hanke- ja rahoitustasolla.

2.2.4.17 VARSINAIS-SUOMI

Osaaminen ja koulutus nousevat tässäkin ohjelmassa vahvasti esille, samoin elinkeinoelämän toimivuus. Liikennejärjestelmäasioista puhutaan lyhyesti, mutta kuitenkin ytimekkäästi hanke- ja

toteutustasolla. Liikennejärjestelmäasiat eivät kuitenkaan ole varsinaisesti omana toimintalinjanaan, kuten esimerkiksi elinkeinoelämään liittyvät asiat.

2.2.4.18 SATAKUNTA

Oli vain saatavilla liikennejärjestelmäasioihin liittyvä toimintalinja. Siitä voidaan todeta, että asiat on jäsennetty hyvin liikennemuodoittain.

2.2.4.19 UUSIMAA

Liikennejärjestelmiin liittyvät asiat eivät korostu niin paljon kuin osaamiseen, työllisyyteen ja hyvinvointiin liittyvät asiat. Kuitenkin liikenneasioista puhutaan hankkeen tarkkuudella ja rahoitusasiatkin ovat mukana.

2.2.4.20 YHTEENVETO

Huomataan selkeästi, että suurimman painoarvon toimintalinjoissa saavat työllisyyteen, osaamiseen ja yrittäjyyteen liittyvät asiat. Liikennejärjestelmiin liittyvät asiat koetaan kuitenkin myös tärkeäksi ja niistäkin on suurimmassa osassa ohjelmia puhuttu kohtalaisen paljon. Konkreettiseksi asian tekee se, että asioista puhutaan melkein kaikissa ohjelmissa yksittäisten hankkeiden tarkkuudella. Tästä asiasta lisää seuraavassa kappaleessa.

2.2.5 LIIKENNEJÄRJESTELMÄÄN LIITTYVIEN ASIOIDEN ILMAISEMISEN TARKKUUS MAAKUNTAOHJELMISSA

Tässä on pyritty yksinkertaiseen ja havainnolliseen esitystapaan: näin ollen yksinkertainen taulukko antaa tähän aiheeseen selkeän vastauksen. Ilmaisemisen tarkkuus on jaettu kolmeen osaan: perustienpidon hankkeet nimeltä, kehittämishankkeet nimeltä, sekä se, että onko maakuntaohjelmissa mainittu hoitoon ja ylläpitoon liittyviä asioita.

	perustienpito	kehittämishankkeet	hoito/ylläpito
Pohjois-Savo	x	x	
Pohjois-Karjala	x	x	x
Lappi	x		x
Pohjois-Pohjanmaa	x	x	
Kainuu	x	x	x
Keski-Pohjanmaa	x	x	
Pohjanmaa		x	x
Etelä-Pohjanmaa	x	x	x
Keski-Suomi	x		x
Etelä-Savo	x	x	x
Etelä-Karjala	x	x	x
Kymenlaakso	x		
Päijät-Häme	x		
Häme	x	x	x
Pirkanmaa	x	x	x
Itä-Uusimaa	x		x
Varsinais-Suomi	x	x	x
Satakunta	x	x	x
Uusimaa	x	x	x

2.3 LIIKENTEEN, LIIKENNEJÄRJESTELMÄN JA TIENPIDON VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

2.3.1 ALUKSI

Tässä on käsitelty liikenteen ja infrastruktuurin hoidon ja ylläpidon vaikutuksia ja asioita, joiden näkökulmasta vaikutuksia tarkastellaan.

	a	b	c	d	e	f
Pohjois-Savo	x	x		x	x	x
Pohjois-Karjala	x		x			
Lappi	x					
Pohjois-Pohjanmaa						
Kainuu	x		x			
Keski-Pohjanmaa	x					
Pohjanmaa						
Etelä-Pohjanmaa	x		x	x	x	x
Keski-Suomi						
Etelä-Savo	x					
Etelä-Karjala						
Kymenlaakso						
Päijät-Häme	x		x			
Häme	x	x	x	x		
Pirkanmaa						
Itä-Uusimaa						
Varsinais-Suomi						
Satakunta						
Uusimaa	x		x			x

Kirjaimien selitykset:

- a:** Ympäristönäkökulma
 - b:** Logistinen näkökulma
 - c:** Taloudellinen/työllinen näkökulma
 - d:** Sosiaalinen näkökulma
 - e:** Terveystieteellinen näkökulma
 - f:** Turvallisuusnäkökulma
-

2.3.2 YHTEENVETO

Huomataan, että yhdeksän maakuntaa ei ole sisällyttänyt liikennejärjestelmään liittyvää vaikutusten arviointia ohjelmaansa ainakaan siinä vaiheessa, kun keräsin näitä tietoja.

Tärkeimmiksi näkökulmiksi nousevat ympäristö- sekä talous- ja työllisyysnäkökulmat. Vähemmän tärkeitä nähdään logistinen ja terveystieteellinen näkökulma.

3 TIEPIIRIEN LAUSUNNOT

3.1 ALUKSI

Maakunnat ovat pyytäneet tiepiireiltä lausunnot maakuntaohjelmista. Tätä työtä ajatellen on nimenomaan tärkeää tietää Tiehallinnon ja tiepiirien kanta ja näkemys maakuntaohjelmista, jotta voidaan suorittaa vertailua ja analyysiä sekä pohtia, miten hyvin maakuntien ja tiepiirien näkemykset kohtaavat.

3.2 LAUSUNTOJEN SISÄLTÖ

Tiepiirien lausunnoissa oli kiinnitetty huomiota seuraaviin asioihin:

- Vaikutusten arviointiin tulisi kiinnittää enemmän huomiota
- Lähtökohdissa huomiota enemmän liikenneturvallisuuteen
- Koko liikennejärjestelmän kehittäminen ja sen parempi huomioonottaminen koko ohjelmassa
- Maankäytön ja liikennejärjestelmän suunnittelun vuorovaikutuksen parantaminen
- Aluekehityslain huomioonottaminen liikennejärjestelmän kehittämisessä
- Ympäristövaikutuksiin enemmän huomiota

Lausuntojen antamiseen tulisi keskittää enemmän voimavaroja. Lausunnot ovat monesti pelkkää asioiden toteamista, joissa ei anneta mitään selkeitä parannusehdotuksia eikä myöskään kommentoida ohjelmien hyviä puolia. Lausuntojen antamista tulisi ohjeistaa.

LÄHTEET:

www.reg.fi
Tiepiirien lausunnot
Tekemäni raportti maakuntaohjelmien sisällöstä

